

EUROOPAN NAAPURUUSPOLITIikka:
SOSIAALISET KYSYMYKSET

**OIKEUDEN-
MUKAISUUDELLA
ON VÄLIÄ**

Euroopan naapuruuspolitiikka

ec.europa.eu/world/enp

Euroopan komissio
Ulkosuhteiden pääosasto
B – 1049 Bryssel
enp-info@ec.europa.eu

NF-30-08-042-F1-D

- EU:n jäsenvaltiot
- ENP-kumppanimaat
- EU:n jäsen ehdokkaat
- Mahdolliset EU:n jäsen ehdokkaat

Kehityskumppanit

Chefchaouen kauniine sinivalkeisine taloineen sijaitsee Marokon henkeäsalpaavan kauniissa Rifvuoristossa. Verrattain syrjäinen ja vaikeakulkuinen maasto aiheuttaa kuitenkin paikallisille yhteisöille hankalia ongelmia, ja maaseutu on köyhää.

EU:n tuella on perustettu mittava hanke, joka kattaa satoja neliökilometrejä Chefchaouenin takamaita ja jolla pyritään parantamaan asukkaiden toimeentuloa. "Päätavoittemme on lisätä ihmisten tuloja ja säästää luonnonvaroja", selittää hanketta vetävä Abdelsalam Chriqi.

Ohjelma on yksi monista samankaltaisista hankkeista Maghreb-maissa, ja siitä tuetaan muun muassa tuottavampaa, kestäväää maataloutta, metsän istutusta, kotieläintaloutta, infrastruktuurin kehittämistä, terveydenhuoltoa, alueen luonnonpuiston kehittämistä sekä messuja, joilla markkinoidaan paikallisia tuotteita. "Paikallisen yhteisön osallistuminen on yksi toimintamme tärkeistä tukipilareista", toteaa Hasan Berhili, joka koordinoi kentällä lukuisten eri hankkeiden toteutusta.

Yhteistyön hedelmät

Muhammad Bouqaydi on utterra pienviljelijä. Tullakseen toimeen ankarassa vuoristoympäristössä hän viljelee oliivi- ja johanneksenleipäpuita, hoitaa mehiläisiä ja paimentaa vuohia.

Bouqaydi riemuitsee osuuskunnan omistamasta uudesta, huipputekniikkaa hyödyntävästä oliivipuristamosta, joka on avattu Chefchaouenin alueella Rifvuoristossa. "Perheellämme on perinteinen puristin, mutta käytämme mieluummin uudenaikaista puristamoa, sillä sen avulla saadaan enemmän ja parempaa öljyä vähemmällä vaivalla", hän selittää.

Kun käytetään perinteisiä menetelmiä, oliiviöljyn suhde oliiveihin on noin 14 prosenttia. Uudessa puristamossa osuus on noussut 21 prosenttiin. Öljy on lisäksi tasalaatuisempaa ja huomattavasti vähemmän hapokasta, mikä parantaa sen laatua. Osuuskunta on luonut oman jakeluverkkonsa, ja sen avulla Bouqaydi ansaitsee öljyllään 60 prosenttia aiempaa enemmän. "Käytän lisätulot perheeni elämänlaadun kohentamiseen", sanoo säteilevä isä poikaansa olalle taputtaen.

EU:n rahoittama osuuskunta tarjoaa viljelijöille myös mitä erilaisimpia tukipalveluja. "Haluamme saada viljelijät ymmärtämään, että hyvä oliiviöljy edellyttää oikeita viljelymenetelmiä sekä asianmukaista säilytystä ja kuljetusta", osuuskunnan johtaja Abdulrahman al-Khawaja selvittää. "Tarjoamme viljelijöille tukea ja koulutusta näissä asioissa." Puristamo on juuri päättänyt ensimmäisen kautensa, jonka aikana siellä puristettiin 40 tonnia öljyä lähes 220 tonnista oliiveja. Asiakkaina oli suurin osa puristamon 70 jäsenestä sekä 205 muuta viljelijää.

Toiminnan keskus

Chefchaouenista on ohjelman ansiosta muodostunut osuustoiminnan keskus. Siellä toimivat niin mehiläishoitajien, vuohipaimenien, kaninkasvattajien kuin monien muidenkin ammattikuntien osuuskunnat. Yksi mehiläishoitajien osuuskunnista tuottaa laajan valikoiman metsähunajaa ympäri vuoden. Vuodenajasta riippuen mehiläiset hakevat ravintonsa sitruunasta, eukalyptuksesta, timjamista tai johanneksenleipäpuusta ja tuottavat siten erimakuista hunajaa.

"Mehiläispesien siirtäminen erilaisiin metsäympäristöihin ... on osuuskunnan suurimpia uudistuksia. Se on myös huomattavasti helpottanut tarvikkeiden hankintaa, uusien menetelmien käyttöönottoa ja tuotteiden markkinointia", toteaa osuuskunnan jäsen Azhar al-Azzouzi. "Osuuskunnan kuusivuotisen toiminnan aikana tuotantomme on kymmenkertaistunut."

Vuohenkasvatus on yksi paikallisen talouden tukipilareista. Vastikään avattiin osuuskunnallinen vuohenjuustotehdas, jotta paimenet saisivat vuohenmaidosta parhaan mahdollisen tuoton.

"Perustimme osuuskunnan yhteistyössä paikallisten kasvattajien kanssa", tehtaan johtaja Muhammad Boueissa selvittää. "Autamme vuohenkasvattajia myös parantamaan menetelmiään ja jaamme kokemuksia ja osaamista."

Uudenaikainen tehdas maksaa kasvattajille vuohenmaidosta markkinahintaa korkeamman hinnan ja valmistaa siitä tuorejuustoa ja kypsytettyä juustoa. Tehtaassa valvotaan hygieniää ja laatua ajanmukaisin menetelmin. "Teemme analyseja koko tuotantolinjalla", kertoo tehtaan nuori laboratorioteknikko Zainab Rati. Hän on suunnattoman onnellinen löydettyään koulutustaan vastaavan työpaikan, joka on hänen ensimmäisensä.

Osuuskunta teki perusteellisen selvityksen Marokon vuohenjuustomarkkinoista ja huolehtii nyt tuotemerkkiään kantavien juustojen jakelusta kaikkialle maahan.

Tuoreessa kyselyssä kävi ilmi, että valtaosa Euroopan unionin kansalaisista kannattaa yhteistyön lisäämistä naapurimaiden kanssa. Kansalaiset uskovat, että tiivistämällä suhteita voidaan vahvistaa rauhaa ja demokratiaa.

Juuri tähän pyritään Euroopan naapurisuuspolitiikalla (ENP). Euroopan naapurisuuspolitiikka kehitettiin vuosina 2003–2004, ja sen tavoitteena on tuoda laajentunut EU lähemmäs naapurimaitaan tukemalla uudistuksia ja lisäämällä hyvinvointia konkreettisin toimin. Tavoitteena on toisin sanoen naapurimaiden asukkaiden jokapäiväisen elämän parantaminen.

Miten tämä käytännössä tapahtuu? EU sopii kunkin naapurimaansa kanssa siitä, miten suhteita lähennetään ja uudistuksia tuetaan 3–5 seuraavan vuoden aikana. Nämä sitoumukset kirjataan niin sanottuihin toimintasuunnitelmiin. Eurooppalaisesta naapurisuuden ja kumppanuuden välineestä (ENPI) on saatavissa asiantuntija-apua ja rahoitusta (lähes 12 miljardia euroa vuosina 2007–2013) nykyaikaistamis- ja uudistustoimiin.

Ludmila Gvozdk on asunut perheineen maansisäisille pakolaisille tarkoitettussa keskuksessa 1990-luvun alusta lähtien.

Parempi yhteiskunta kaikille

Kaikissa yhteiskunnissa on köyhyyden, koulutuksen puutteen, syrjäytymisen ja sairauksien kaltaisista asioista johtuvia ongelmia. EU:n tuella on autettu maansisäisiä ja muita pakolaisia, heikompia lapsia sekä köyhtyneitä maaseutu- ja kaupunkiyhteisöjä.

Kodin kaltainen paikka

Laulaessaan Tbilisistä kertovaa suosittua laulua Ketevan näyttää yhtä onnelliselta ja huolettomalta kuin monet muutkin Georgian pääkaupungissa asuvat 11-vuotiaat tytöt. Hän on kuitenkin viettänyt koko elämänsä maansisäisille pakolaisille tarkoitettussa majoituskeskuksessa.

Ketevanin perhe pakeni 250 000 muun georgialaisen tavoin 1990-luvun alussa väkivaltaa, joka puhkesi itsenäistymiseen pyrkivällä Abhasian alueella. Tuhannet asuvat yhä asunnoiksi muutetuissa hotelleissa, sairaaloissa ja jopa armeijan kasarmeissa. Elokuun 2008 sota vain pahensi tilannetta.

Ketevanin vanhemmat Irma ja Merab ovat päättäneet, ettei tämä saa estää heitä viettämästä normaalia elämää. He ovat jopa sisustaneet osan vaatimattomasta talostaan luokkahuoneeksi, jossa alueen lapset voivat vapaa-aikanaan maalata, piirtää, laulaa, tanssia ja käyttää tietokonetta.

”Lapsista on ihanaa tulla tänne koulun jälkeen ja viikonloppuisin”, kertoo lasten vapaaehtoisena opettajana toimiva Irma innostuneena. Hän sai luokkahuoneen varustamiseen tukea EU:n rahoittamasta ohjelmasta.

Juurtuminen edellyttää asuntoa

”Ohjelmalla parannetaan maansisäisten pakolaisten asemaa ja autetaan heitä löytämään ihmisarvoinen asunto tarjoamalla muun muassa edunvalvontakoulutusta, tietoa ja oikeusapua”, kertoo hankkeen koordinaattori Rikke Johannessen Tanskan pakolaisneuvostosta. ”Erityisesti autetaan niitä kotiseudultaan siirtymään joutuneita henkilöitä, joita uhkaa häätö yksityistettävistä asuintiloista.”

Nunu Sanaia toimii sairaanhoitajana sairaalassa, jonka yhteyteen sijoitettu majoituskeskus tarjoaa hänelle myös asunnon. Hän on saanut edunvalvonta- ja muuta koulutusta muun muassa Georgian nuorten asianajajien yhdistyksen asiantuntijoilta. ”Aiomme saada maansisäisten pakolaisten äänen kuuluville ja varmistaa, että kaltaisilleni ihmisille löytyy sopiva asunto”, hän korostaa.

Oppi on tytön paras ystävä

16-vuotias Maha asuu Abusirin kylässä, eräiden Egyptin kuuluisimpien pyramidien läheisyydessä. Vaikka on kesäloma, tämä määrätietoinen nuori nainen käy koulua kolmena päivänä viikossa.

Abusirin tyttökoulu on tarkoitettu tavallisen peruskoulun keskeyttäneille tai liian kaukana muista kouluista asuville alueen tytöille. Se on osa tyttöjen koulutusta koskevaa Egyptin lippulaivahanketta, jolla pyritään kaventamaan sukupuolten välistä kuilua peruskoulutuksessa. EU on rakennuttanut ja varustanut 200 tällaista koulua osana ”Children at Risk” -ohjelmaa.

”Kävin aiemmin tavallista koulua, mutta jouduin jättämään sen kesken”, Maha muistelee. ”Halusin silti koulutuksen. Kulkiessani eräänä päivänä tämän koulun ohi puhuin opettajille, ja he auttoivat minua suostuttelemaan isäni ja kirjoittautumaan kouluun.”

Vakuuttamisen taito

Koulu avattiin vuonna 2004, ja sen henkilökunta on siitä lähtien kampanjoinut alueella koulun puolesta. ”Monet vanhemmista suhtautuivat aluksi kouluun epäilevästi taloudellisista ja sosiaalisista syistä”, kertoo koulun rehtori Iman Saber. ”Nyt koulu on niin suosittu, että meillä on jonotuslista.”

Koulussa on vain yksi luokkahuone, jossa 36 tyttöä opiskelee uudella menetelmällä. ”Meillä ei ole perinteisiä opettajia, vaan ohjaajia, jotka ovat opiskelleet opiskelijakeskeistä opettamista. Menetelmän avulla voidaan keskittyä kunkin tytön erityistarpeisiin”, Saber huomauttaa.

Laaja ikäkirjo voi sekin aiheuttaa hankaluuksia. ”Kannustamme tyttöjä suhtautumaan toisiinsa kuin siskoihin tai ystäviin ja olemaan välittämättä iästä. Tärkeintä on, että kaikki ovat tulleet tänne oppimaan”, hän lisää.

Maha on luokan vanhimpia tyttöjä, ja hän valmistuu pian. ”Haaveilen yliopisto-opiskelusta. Haluaisin kovasti opiskella opettajaksi, sillä pidän opettajieni työstä täällä”, hän kertoo innostuneena.

Tohtori Naira Aptsiauri tervehtii potilaita Kakhetsissa.

Oikea lääke

Tohtori Elza Togonidze oli hyvin tyytyväinen, kun pienessä Eniselin kylässä Kakhetsissa Georgiassa avattiin uusi terveyskeskus joulukuussa 2007. Se palvelee nyt ympäröivän maaseudun yli 4 000:ää asukasta.

”Meillä on laitteet ja tilat, joita tarvitaan potilaidemme perusterveydenhuoltoon. Kykenemme hoitamaan kaiken raskauksista diabetekseen”, hän toteaa. ”Asukkaat ovat hyvin tyytyväisiä. Itse asiassa terveyskeskus on saavuttanut niin hyvän maineen, että jopa terveet ihmiset tulevat kysymään meiltä neuvoa”, hän naurahtaa.

Ero aiempaan keskukseseen on valtava. Vähitellen sortuva rakennus on yhä pystyssä ja seisoo uuden rakennuksen takana karvaana muistutuksena terveydenhuollon heikosta tilasta monissa osissa maata.

Reseptinä parempi terveydenhuoltojärjestelmä

”Terveysministeriö laati tämän pilottihankkeen yhteydessä täydellisen suunnitelman, johon kuuluivat tilojen rakentaminen ja kunnostaminen, henkilöstön perus- ja uudelleen koulutus, tiedottaminen paikallisille asukkaille sekä terveyden edistäminen heidän keskuudessaan”, kertoo Kvarelin poliklinikan johtava lääkäri Giorgi Šavgulize.

Pilottihankkeesta on rahoitettu 52 terveyskeskuksen rakennus- tai kunnostustyöt sekä tuettu 360:n terveysvalistusta tekevän vapaaehtoistyöntekijän koulutusta ja terveyskomitean perustamista 76 kylään. Lisäksi alueella on kiertänyt teatteriryhmä kertomassa ennaltaehkäisevän terveydenhoidon merkityksestä.

”Emme tyydy vain perusterveydenhuoltoon. Yli 100 nykyikäisen sairaalan rakentamiseksi on käynnistetty maanlaajuinen kampanja. Monet näistä sairaaloista on tarkoitus rakentaa Kakhettiin”, tohtori Šavgulize toteaa ylpeänä.